

บทบรรณาธิการ

คำถาม สมครใจเข้าวิวาทจะอ้างป้องกันหรือบันดาลโทษจะได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๓๔๗/๒๕๕๔ ก่อนเกิดเหตุผู้เสียหายมีเรื่องทะเลาะโต้เถียงกับจำเลยซึ่งนั่งดื่มสุราอยู่ที่ร้านใกล้ที่เกิดเหตุ จึงเชื่อว่าเป็นสาเหตุให้จำเลยไม่พอใจผู้เสียหายเป็นอย่างมาก ในวันเกิดเหตุเมื่อผู้เสียหายออกจากร้านไปแล้ว ผู้เสียหายร้องตะโกนทำทนายจำเลยให้ออกไป จะฟันให้คอขาด จำเลยจึงรีบวิ่งไปหาผู้เสียหาย ถือได้ว่าจำเลยสมครใจเข้าวิวาทและต่อสู้กับผู้เสียหาย และเป็นกรกระทำที่จำเลยเข้าสู่ภัยทั้งที่ยังไม่มีภัยอันตรายมาถึงตน จึงเป็นการกระทำโดยที่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ แม้ผู้เสียหายจะทำร้ายจำเลยก่อน ก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขณะที่จำเลยกับผู้เสียหายสมครใจวิวาทกัน ดังนั้น จำเลยจึงไม่อาจที่จะอ้างสิทธิป้องกันได้ตามกฎหมาย และแม้จำเลยมีความไม่พอใจผู้เสียหายเป็นอย่างมาก แต่เมื่อจำเลยสมครใจที่จะไปต่อสู้กับผู้เสียหายเองก็ไม่อาจถือได้ว่าจำเลยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จำเลยจึงไม่อาจอ้างเหตุบันดาลโทษได้เช่นเดียวกัน การกระทำของจำเลยไม่เป็นการกระทำเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการกระทำโดยเหตุบันดาลโทษ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๙๖๔/๒๕๕๕ อาวุธปืนที่จำเลยที่ ๒ ใช้อย่างเป็นอาวุธปืนลูกซองสั้นขนาด ๑๒ ซึ่งเครื่องกระสุนปืนที่ใช้กับอาวุธปืนดังกล่าวเป็นกระสุนปรายเมื่อยิงแล้วจะกระจายออก หากเล็งไปที่จุดอื่นเช่นพื้นถนนซึ่งตามภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุหมายเลข ๒๐ ภาพที่ ๓ แสดงว่าเป็นถนนที่ไม่ได้ลาดยาง กระสุนปืนย้อมผึ้งที่พื้นถนนหรือมิฉะนั้นก็ปะทะกับพื้นถนนทำให้ไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะแล่นไปถูกผู้เสียหายที่ ๑ จนกระดุกแตกได้ การที่กระสุนปรายถูกผู้เสียหายทั้งสองมีบาดแผลคนละแห่ง แสดงว่าจำเลยที่ ๒ เล็งอาวุธปืนและยิงไปที่ผู้เสียหายทั้งสอง แต่จำเลยที่ ๒ ยิงเพียง ๑ นัดแล้วไม่ได้ยิงซ้ำอีก ทั้งบาดแผลของผู้เสียหายทั้งสองก็ไม่ใช่อวัยวะสำคัญ เชื่อว่าจำเลยที่ ๒ มีเจตนาจะทำร้ายผู้เสียหายทั้งสอง มิใช่เจตนาฆ่าผู้เสียหายทั้งสอง

จำเลยที่ ๒ กับพวกสมครใจทะเลาะวิวาทชกต่อยกับผู้เสียหายทั้งสองกับพวกถึง ๒ ครั้ง โดยครั้งหลังสุดผู้เสียหายทั้งสองกับพวกมีจำนวนมากกว่า จำเลยที่ ๒ กับพวกจึงขับรถจักรยานยนต์หลบหนีและผู้เสียหายทั้งสองกับพวกขับรถจักรยานยนต์ตามไป และเมื่ออยู่ห่างประมาณ ๗ ถึง ๘ เมตร ก็ถูกจำเลยที่ ๒ ใช้อาวุธปืนยิง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องจากการทะเลาะวิวาท หนีเข้าเป็นการกระทำที่ขาดตอนจากกันไม่ และเมื่อเป็นการสมครใจทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน จึงไม่ใช่เป็นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายที่จำเลยที่ ๒ จะอ้างว่าการกระทำ

เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งไม่ใช่เป็นการข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมที่จำเลยที่ ๒ จะอ้างว่ากระทำไปเพราะเหตุบันดาลโทสะได้

คำถาม ภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายผ่านพ้นไปแล้วจะอ้างป้องกันได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๕๘๔/๒๕๕๕ ผู้ตายจะใช้อาวุธปืนยิงจำเลย จำเลยเข้าไปแย่งอาวุธปืน กระสุนปืนถูกผู้ตายที่มือขวาและหน้าผาก แพทย์ผู้ตรวจศพผู้ตายให้การว่าไม่พบเม่าดินปืนที่หน้าผากของผู้ตาย รายงานการตรวจพิสูจน์ก็ระบุตรงกันว่าไม่พบเม่าดินปืนที่มือขวา เมื่อผู้ตายใช้มือขวาข้างถนัดของตนกำด้ามปืนไว้ในขณะที่จำเลยเข้ามาแย่งอาวุธปืน หากกระสุนปืนจากอาวุธปืนดังกล่าวเกิดลั่นขึ้นดังที่จำเลยนำสืบจากการเข้ากอดปล้ำแย่งอาวุธในระยะประชิดตัวระหว่างจำเลยกับผู้ตาย ย่อมต้องมีเม่าดินปืนติดอยู่ที่บริเวณมือขวาและหน้าผากของผู้ตาย เมื่อพิจารณารายงานการชันสูตรบาดแผลหรือสภาพศพระบุว่ากระสุนปืนเข้าฝ่ามือขวาระหว่างนิ้วกลางกับนิ้วนาง แล้วทะลุด้านหลังมือของผู้ตาย หากมือขวาของผู้ตายยังกำด้ามปืนอยู่ขณะจำเลยเข้าแย่งอาวุธปืนกระสุนปืนที่ลั่นออกจะถูกมือขวาของผู้ตายได้อย่างไร แสดงว่าขณะผู้ตายถูกกระสุนปืนที่มือขวานั้น ผู้ตายไม่ได้ถืออาวุธปืนดังกล่าว ฉะนั้นกระสุนปืนจึงไม่ได้ลั่นออกไปขณะจำเลยเข้าไปแย่งอาวุธปืนจากมือของผู้ตาย หากแต่เมื่อจำเลยเข้าแย่งอาวุธปืนจากมือของผู้ตายไปได้แล้ว จึงใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายถูกที่มือขวาและหน้าผาก แม้จะได้รับความว่าผู้ตายเป็นฝ่ายเอาอาวุธปืนของตนซึ่งพกพาติดตัวขึ้นมายังไม่ได้ลั่นกระสุนปืนใส่จำเลย แต่จำเลยเข้าแย่งอาวุธปืนดังกล่าวไปได้เสียก่อน ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ตายมีอาวุธอื่นใดติดตัวมาอีกและได้ทำร้ายร่างกายจำเลยอีกเช่นนี้ ภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายจากการกระทำของผู้ตายผ่านพ้นไปแล้วและไม่มีภยันตรายที่ใกล้จะถึงตัว พฤติการณ์ที่จำเลยใช้อาวุธปืนที่แย่งจากมือผู้ตายมาได้แล้วจึงยิงผู้ตายเช่นนี้ ถือไม่ได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย

คำถาม ความพิการทางร่างกายจะนำมาเป็นข้อพิจารณาเรื่องการกระทำเพื่อป้องกันได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๑๖/๒๕๕๕ แม้จำเลยมีร่างกายพิการที่ขาขวาด้วน จำเลยก็มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะเข้าไปเที่ยวเพื่อหาความสุขสำราญในร้านอาหารที่เกิดเหตุได้เช่นคนที่มีร่างกายปกติธรรมดาทั่วไป และโจทก์ร่วมไม่มีสิทธิใด ๆ ที่จะนำเอาเหตุความพิการทางร่างกายของจำเลยมาพุดจาวิพากษ์วิจารณ์เยาะเย้ยถากถางหรือดูหมิ่นเหยียดหยามเพื่อให้จำเลยเจ็บช้ำน้ำใจได้ การที่โจทก์ร่วมพุดกับ ม. ว่า "ดูนั่นสิ

ด่วนแล้วยังมาเที่ยวอีก” และ ม. ยังพูดเป็นเชิงสนับสนุนเห็นด้วยว่า “ถึงพิการแต่ใจรัก” เป็นการเย้ยหยันสบประมาทตัวจำเลย ทำให้จำเลยต้องรู้สึกอับอายและแค้นเคืองเป็นอย่างมาก การที่จำเลยชักอาวุธปืนออกมาแล้วยิงขึ้นฟ้า ๒ นัด ก็เพื่อเตือนให้หยุดยั้งการกระทำโดยมิชอบของโจทก์ร่วมและ ม. แต่แทนที่โจทก์ร่วมจะหยุดการกระทำดังกล่าว โจทก์ร่วมกับวิ่งเข้าไปหาจำเลยในลักษณะเข้าทำร้ายจำเลย แม้โจทก์ร่วมจะไม่มีอาวุธติดตัว แต่ด้วยการที่จำเลยขापิการยอมอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบหากจะป้องกันตัวโดยการต่อสู้กับโจทก์ร่วมด้วยมือเปล่า การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงใส่โจทก์ร่วมจึงเป็นการป้องกันสิทธิของตนให้พ้นอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึงแต่การที่จำเลยยิงปืนใส่บริเวณลำตัวจนถูกแขนของโจทก์ร่วมอาจพลาดไปโดยอวัยวะสำคัญทำให้ถึงตายได้ จึงเป็นการกระทำโดยเจตนาฆ่าซึ่งเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ซึ่งศาลจะลงโทษจำเลยน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ตาม ป.อ. มาตรา ๖๘ และ ๖๙

คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๐๑/๒๕๕๕ มีดของกลางมีขนาดใหญ่พอที่จะทำอันตรายแก่ชีวิตได้ การที่จำเลยใช้มีดของกลางแทงผู้ตายมีบาดแผลถึง ๓ แห่ง แสดงว่าจำเลยแทงไปหลายครั้งและลักษณะบาดแผลที่ทะลุแขนไปอีกด้านหนึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นการแทงโดยแรงโดยมุ่งประสงค์ต่อชีวิต ฟังได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่ามิใช่เพียงเจตนาทำร้ายร่างกายเท่านั้น เมื่อการกระทำของจำเลยเกิดจากการที่ถูกผู้ตายใช้ไม้เท้าตีทำร้ายก่อนซึ่งเป็นอันตรายที่ละเมิดต่อกฎหมายและใกล้จะถึงโดยจำเลยมิได้เป็นผู้ก่อให้เกิดขึ้น จำเลยจึงมีเหตุจำต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนให้พ้นอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย แต่การที่จำเลยใช้มีดของกลางแทงผู้ตายไปโดยแรงหลายครั้ง ทั้ง ๆ ที่ผู้ตายมีสภาพร่างกายพิการเดินไม่สะดวกและมีเพียงไม้เท้าที่ใช้ค้ำยันร่างกายเป็นอาวุธเท่านั้น จึงเป็นการกระทำเกินกว่ากรณีแห่งการที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกัน

คำถาม ส่งจดหมายบอกกล่าวบังคับจำนองโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามภูมิลำเนาที่ระบุในสัญญาจำนอง แต่ไม่พบผู้จำนองและไม่มีผู้ได้รับไว้จะถือว่ามีการบอกกล่าวบังคับจำนองโดยชอบแล้วหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๐๑๘๖/๒๕๕๕ การบอกกล่าวบังคับจำนองเป็นการแสดงเจตนาอย่างหนึ่งซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนาขึ้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา...” ถ้อยคำว่า “ไปถึง” นั้นมิได้หมายความว่า ผู้นำจดหมายไปส่งจะต้องได้พบผู้รับการแสดงเจตนาโดยตรง แต่หมายความว่า ผู้นำจดหมายไม่ส่ง

ต้องไปส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของผู้รับการแสดงเจตนา แม้ขณะไปถึง ภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของผู้รับการแสดงเจตนา จะไม่พบผู้รับการแสดงเจตนา โดยตรง ก็ถือว่าการส่งยังสถานที่ที่ถูกต้องแล้ว โจทก์ส่งจดหมายบอกกล่าวบังคับ จำนองโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับถึงจำเลยตามภูมิลำเนาที่จำเลยระบุในสัญญา จำนองและตามแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎรอันเป็นฐานข้อมูลของทางราชการ แต่ส่งไม่ได้โดยเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์รายงานเหตุขัดข้องว่า “ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่” โดย จำเลยไม่เคยแจ้งย้ายที่อยู่แก่ทางราชการและโจทก์ผู้เป็นเจ้าของนี้ แสดงว่าจำเลย มีเจตนาหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับเอกสารหรือจดหมายใด ๆ ที่ส่งมายังภูมิลำเนาของตน เมื่อ เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์นำจดหมายบอกกล่าวบังคับจำนองไปส่งให้จำเลยที่ภูมิลำเนาของ จำเลยอันเป็นการส่งอย่างเป็นทางการแล้ว แม้จะไม่พบจำเลยและไม่มีผู้ได้รับไว้ ก็ถือ ได้ว่าจดหมายบอกกล่าวบังคับจำนองของโจทก์ได้ไปถึงจำเลยและมีผลเป็นการบอกกล่าว บังคับจำนองโดยชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๘ และ ๑๖๙ วรรคหนึ่ง แล้ว

คำถาม หลักฐานแห่งการกู้ยืมจำต้องระบุชื่อผู้ให้กู้ยืมไว้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๘๖๕/๒๕๕๕ รายการในสมุดของโจทก์ที่ระบุไว้ตอนบน เป็นชื่อเล่นของภริยาจำเลยและมีข้อความว่าวันที่กู้เงินกับรายการที่ระบุวันที่และจำนวนเงิน โดยจำเลยลงลายมือชื่อเป็นผู้รับเงินกำกับไว้ในเครื่องหมายปีกกา รวม ๖ รายการ เป็นเงิน ๕๙,๐๐๐ บาท นั้น จำเลยเป็นผู้รับเงินดังกล่าวไปจากโจทก์ การที่โจทก์ระบุชื่อเล่นของ ภริยาจำเลยไม่ทำให้ความรับผิดของจำเลยเปลี่ยนแปลงไป ที่จำเลยอ้างว่าจำเลยลงลายมือชื่อ รับดอกเบีย ๑๕,๐๐๐ บาท จากโจทก์ไว้แทนภริยาจำเลยนั้น จำเลยและภริยาจำเลย อธิบายไม่ได้ว่าดอกเบียดังกล่าวคิดมาจากต้นเงินจำนวนใด และเหตุใดจำเลยจึงลง ลายมือชื่อรับเงินไว้หลายรายการ เป็นจำนวนเงินมากกว่าที่อ้างว่ารับจากโจทก์ไว้เป็น ดอกเบียซึ่งขัดต่อเหตุผล ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยกู้ยืมเงินโจทก์และรับเงินจำนวน ดังกล่าวไปจากโจทก์แล้ว โดยจำเลยและภริยาจำเลยตกลงให้คำตอบแทนแก่โจทก์เป็น อัตราร้อยละของเงินที่รับไปจากโจทก์ซึ่งก็คือดอกเบีย แล้วจำเลยและภริยาจำเลยนำเงิน ที่กู้จากโจทก์ไปปล่อยกู้ต่อโดยคิดดอกเบียในอัตราที่สูงกว่าที่ต้องจ่ายให้โจทก์ โจทก์จึงเป็น ผู้ให้กู้ยืมเงิน และรายการตามเอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมซึ่งทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อจำเลยผู้กู้ยืมเป็นสำคัญ จึงฟ้องร้องให้บังคับคดีกันได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๓ วรรคหนึ่ง โดยหาจำต้องระบุชื่อโจทก์เป็นผู้ให้กู้ยืมไว้ไม่

**นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ**